

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel

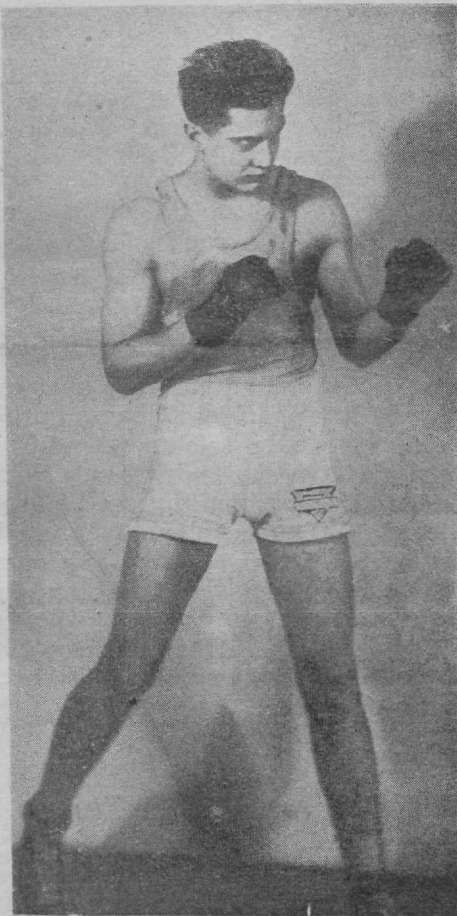
X. aastakäik.

Reedel, 1. veebruaril 1929. a.

X. aastakäik

Uusi poksitähti Tartust.

1 meistritiitel ja 5 teist kohta Tartule.

19-aastane Evald Lukin, „Tartu pühvel“. Tuli poksi esivõistlustel väljapaistvate matschidega poolraskekaalus teisele kohale. L. on kehakasv. instituudi üliõpilane ja stardib Tartu NMKÜ värvides.

Eesti esivõistlusi poksis peetakse 1923. a. saadik ja nüüdsed seitsmenda esivõistlused peeti 26.—27. jaan. Tartus. See oli esimene kord, mil poksi tähtsust otsustati väljaspool pealinna.

Noble art'i seitsme aasta pikkune harrastus esivõistlustel on meile pakkunud mõndagi, millest nüüd selle kulunud aastate rea kohta on rõõmsustavalt esile tõsta e d u. Võitlus nahkkinnastes on meil selle aja kestel sammunud edenemise rada. kuigi on tulnud loovutada hulga selle ala häid mehi. Nii surma läbi 1923. a. keskkalu meistri Küti ja 1923.—25. a. poolraskekaalu meistri Tambergi ja professionaalideks siirdunud 1923.—24. a. kergekaalu meistri Põdra ja 1925. a. esile tõusnud poolraskekaallase Klausneri. Meeste nimed esivõistluste auhinnaaajate nimestikus on muu-

Rudolf Miller, Tartu Kalev, tõi poksi võistlustel meistritiitli sulgkaalus Tartule. Miller on 20-aastane, seni poksinud 2 aastat ja varemalt saavutanud Tartumaa esivõistlustel 2. koha.

tunud aasta-aastalt. Ainsa mehena, kes kaasa löönud kõik 7 esivõistlust ja alati kas kergekesk- või keskkalu meistri tiitli võitnud, on üle aegade muutlikkuse säilinud Valter Palm. See on ainulaadseks püsiv saavutus meie poksi esivõistluste kroonikas. Ajast üleolek või õigemini ajaga täielik kaasasammumine on sellele mehele annud edu, millega ta on tõusnud rahvusvahelise mõõdupuu kohaselt parimaks meheks Eesti poksiringsis. Palmi saavutus on uus kuju sellest tambitud klišeest, et piisiv töö viib edule.

Osavõtt tänavustest esivõistlustest oli elav võrrelduna kõigi esivõistluste kohta. Esindatud oli 4 linna: Tallinn, Tartu, Narva ja Paide ja 6 seltsi: Kalev, Sport, Tartu Kalev, Tartu NMKÜ, Narva Kalev ja Paide Järvapojad. Kokku oli osavõtjaid 29, neist kõige enam kergekeskkalu — 7, siis kõrbeskaalus 5 ja sules ja poolraskes kumbagis 4. Kukk-kaalu oli üles antud ainult üks võistleja, mille tõttu selle kaalu tiitel jäi vakantsiks. See ei ole esmakordne juhus. Nii jäi, näi-

Karl Vahi, Tartu Kalev, hea Tartu fighter. Tuli kergekeskkalu teisele kohale.

teks, läinud aastal vakantsiks kõrbeskaal ja üldse on seitsmetel esivõistlustel kõik kaheksa kaalu olnud täidetud ainult kahel korral (1926. ja 1927. a.).

Osavõtt tänavustest esivõistlustest oleks tulnud rekordiline, kuid sellele tegi takistust gripp ja töökohad, mis ei lasknud mehi paigalt. Nii puudusid selle tõttu meistrid Taar, Viikberg, Kreekmann, Lilender ja hea tartlane Laineste.

See, mida mehed ringis pakkusid, oli enami- kus tõhus. Ühelgi mehel ei olnud seda „tiivarip- sutamist“, mis mõne aasta eest halva nakkushai- gusena oli nii levinud. Üksikute kaalude juure asudes olid „kärbsed“ võrdlemisi ühtlased, eesot- sas Mürgiga. Lubavate poistena tundusid Glücke, Reintal ja Bodenbergi. Sulgkaalu paremad olid Luts, Miller ja Jegorov, kuigi viimane täiesti deplatseeriti. Kergekaalu oli klass üle vastaste

Kilde.

Peale Soome-Eesti jääpalli-maavõistlust ei ole Soome lehed kitsid Eesti edusammude kiitmisel. Ainult ühte märgitakse kurvastusega, et Eesti jääpall areneb sootuks omapärasel suunas, mil midagi ühist ei ole rahvusvaheliste määrustega. Soomlased olid meie vahekohtunikust täiesti hämmastunud ja ei osanud endid kuidagi selle nõuete kohaseks seada. T(uhkunen) kirjutab, et kui eestlased rahvusvaheliste määruste õppimise vaeva oma peale ei võta, siis soomlased peavad katkestama paratamatult läbikäimise Eestiga. Niivõrt erinevad olevat käe ja kepi kasutamise, kehaga takistamise, vabalöövide ja nurgalöövide tarvitamise mõisted.

Soomlaste märkus on sula tõsi. Vaevalt leidub meil inimest, kes oleks jääpallimäärused lugenud korralikult läbi ja jõudnud selgusele nende sisu üle. Põhjendamatu kergemeelsusega minnakse aga jääväljale vilega ja talvespordiliit ei tee ka midagi ära vahekohtunikude soetamiseks. On mõistetav, et kui mängujuhid meil juba ei tunne määrusi, siis mängijatel mõisted määrustepärasest mängust on hoopis udu- sed. Nii võib ka jääpall võtta meil seeguse ilme, mis ei ole bandy, ei hoki, vaid mingisugune kodune surimuri, mille üle meie ühegi välismaalasega ei leia ühist keelt.

Talvistest mängudest peab kogu maailmas võidukäiku hoki. Bandyt mängitakse praegu ainult veel Soomes, Rootsis, Norras, Eestis ja Lätis, kuna Venes ja Ungaris tal isesugune ilme on. Mujal on igalpool hoki ja kus teda veel ei ole, on ta sisseseadmisel. Rootsis kaldub juba ülekaal hokile ja Soomes tulevad tänava pidamisele hoki-esivõistlused. Leedu mängib ainult hokit, samuti vist ka Poola ja Läti kaldus ainult meie mõjul bandyle.

On kindel, et bandy on väljasurev võistlusala, ühtegi suuremat rahvusvahelist konkurentsi ei korraldata praegugi temas, ja et varem või hiljem tuleb ka Eestil minna üle temale. Läänud aastal näitas juba E. Spordileht, mis hüved jäähokil Eestigi kohta on (võimaldab eestkätt mängu tungimise provintsi oma vähemakoosseisulistest meeskondade ja vähemate liuväljadega, suurema lihtsuse ja huviga jne.), kuid tänava on kuuldused hoki elluviimisest hoopis raugenud. Kadunud Ree rääkis varem, et tahab teha Tallinna hoki-klubi selle nimele vastavaks ja huvitus vastavatest määrustest, kuid tema surma järele on jäänud asi hoopis vaikseks. Nähtavasti ei oska meie spordijuhid käia oma ümbruskonnas esirinnas, ajaga kaasas, vaid hoiavad senikaua vanast kramplikult kinni kui vähegi võimalik. Kui vast juba Läti on läinud üle hokile, hakatakse meilgi sellest tarvidusest mõlgutama mõtteid. Siis on meil ju nii kena jälle vabandada lüüasaamiste puhul — Eestis on see sport alles üpris noor, ärge nõudkegi meilt palju.

Ajalehed teatavad, et Elmar Rahn on lahkunud tööliisspordiliidust ja hakanud startima Kalevi värvides. E. Spordileht ei ole tunnud ränka kahju Rähna lahkumisel ega tunne nüüd ka erilist rõõmu tema tagasitulekust. Üks keskmiste võimetega sportlane ees või taga, ei mängi veel mingit otsustavat osa üheski spordiliikumises.

E. tööliisspordi liidu viga oli aga selles, et ta üksikule sportlasele (Rähnale) pani liig suuri lootusi ja tema liig üles trumeldas. Kõik sõnakõlksud masside spordist unustati ühe hoobiga ja müüdi kõmu vastu, mida saadi lüüa Rähna arvel. Rähnal pidi olema klassiteadvust ja jumal teab, mis kõik. Nägime siis juba, et Rähna üleminek oli ainult jonni avaldus Ekraveliidu teatud sammude vastu. Veidi piinlik peaks aga olema nüüd neil meestel, kes Rähna nimel septsesid tol korral mingi avaliku kirja „Rahva Sõna“ veergudele.

Oleks hea, kui tööliisspordi liidu juhid selgusele jõuaksid, et nende poolt alustatud „proteksionism“ on väärsamm, et Moskva sõitude, kohtade ja päevarahade lubamisega mingit liikumist ei suudeta üles ehitada. Ülesehituseks on tarvis kõigepealt kasvatuslikku tööd ja organisatsiooni. Kui kupeldamine üksikute paremate sportlastega kaob tööliisspordi liidu ülesannetest, siis ei ole enam ka mingit tunduvat erinevust „kodaanlise“ ja „tööliste“ spordi vahel ja mõlemad võiksid töötada lähemas kontaktis, kui see praegu sünnib.

Eesti rahva naiivset usku tema äravõitmatusse hoiab praegu ülal ainult tsirkus. Ainult Jaagol ei tee mingit raskust oma trupi hulgas tulla seitse või seitsekümmend korda maailmameistriks. Muidu käib Eesti sportlaste käsi viimasel ajal võrdlemisi halvasti. Kuhu sa ka ei lähe, ikka kõrvetad nina. Mida populaarsem sport, seda raskem meil püsida veepinnal. Varem arvati nii, et noh, kui meie mujal ei jõua võita, oma lõunapoolsete naabritega saame ikkagi hakkama. Nüüd aga rühivad ka lätlased meist ilmselt mööda.

Jalgpallis on Läti meist parem, korvpallis ja ping-pongis ka, kergejõustikus ei ole meil nii head sprinteri kui Rudzits. Nii head stayeri kui Petkevicz (läks õnneks poolakaks), ka Läti suusatajad, kiir-, iluuisutajad, rattasõitjad ja ujudad on meist edukamad.

Kaks Soome suuremat sportlast võistlevad praegu välismaadel — Nurmi Ameerikas ja Thunberg Kesk-Euroopas. Mõlemad on kahtlemata üle astunud neist piiridest, mida kirjutab ette asjaarmastaja mõiste. Kumbagi vastu ei ole Soome ühingu astunud kitsendavaid samme, tundes ainult mõnu nende triumfikäikudest, kuid välismaadel on tõusnud nurin õige kõvaks mõlema mehe suhtes. Norra bombardeerib ägedasti Thunbergi tema 3000-krooniliste stardirahade pärast ja Nurmi on langenud õige tugeva kahtluse alla Ameerikas.

Norralased näeksid meeeldi, et Thunberg tunnistataks elukutseliseks, seesugune küsimus olevat olnud kaalumisel ka Soome uisuliidus, kuid seal pole leitud selles küllaldasi põhjusi. Võimalik, et norralased püüavad asja lahendada kuidagi teisiti.

Nurmi viibib Ameerikas „õppereisil“, kuid seesugused õpingud ja reisirid on võtnud viimasel ajal väga halva kuulsuse. Näit. kutsuvad ka dr. Peltzeri ta „helded onud“ Ameerikasse ja Austraaliasse „õppereisidele“, kuid Saksa liit on öelnud sel puhul kareda „ei“. On halb, kui väikerahval ei ole suursportlasi — siis ei omanda ta kuulsust, kuid veel halvem on, kui väikerahval on nii suured sportlased, kelle üle ei küüni ta väikeste ühingute võim —

siis omandab väikerahvas kergesti halva kuulsuse.

Möödunud aastal korraldatud Ch. Pyle'i mandrijooks oli õnnetumaid ettevõtteid, mis spordi sildi all lavastatud. Oli kurb, et ettevõtte, mis fairil korraldusel oleks võinud sportliku tähtsuse poolest vast võrduda ookeanilennule (inimvõime vastupidavuse ja kasutatavuse vägeva demonstratsioonina), luhtus rumala ja labase yankee rahaahnusel. Kõik sportlikud ringkonnad tundsid kahju ja piinlikkust. Oli kui vajunud rusudeks üks suurim rahvusvaheline spordiunelm — tehnika ja masina suurel võidukäigu ajajärgul panna kuninglikult maksma looduskuninga lakamatu raudvisadus ja ürgjõud. Oli kahju ja piinlik, et yankee oli teinud sellest enesele dollarite korjamise nooda.

Kes aga sündmusest ise ei tunne põrmugi piinlikkust, on nim. Charles Pyle ise. Ta korraldab tänava uue mandrijooksu, mis eelmisest igatahes ei jää maha kelmuste poolest. Ka Lossmanile tuli neil päevil kutse, kas ta ei tahaks tulla sinna uuesti veel jooksma. Jooksjatel olevat veel võimalus koguda endi kodumaalt reklaame ärimeestelt, mida võivat kleepida jooksusärgi ees- ja tagaküljele.

Suusatamine on läinud meil viimasel ajal hoogu, eriti pühapäeva-suusatamine. Ei ole tähtis, et selle juures sünnivad ka mõned koomilised lookesed. Kuid üleliigne ei ole seesuguseid ka puudutada vahel:

Suuskadel on diplomaatkond, markantsed kujud, kes siiski suuskadel kaotavad palju oma soliidisusest. Üks tüse härra neist ei taha teistele jõuda kuidagi järele. Hakkab seletama, et süü sellest lasuvat kõik ühel kohalikul spordiäril, kes omavat küll hea kuulsuse, kuid müüvat halba kaup. Suusamääre näit. ei kõlbavat kuradi legi, ei saavat sugugi seista suuskadel, jalad libisevad aina suuskadelt ära. Nende sõnade üle hakkasid huvi tundma ka teised suusatajad — et kuidas olgugi määre halb, suuskadel saab ju ikka seista. Siis selgus aga üllatavalt, et diplomaadil ei olnud küllalt selge suusamääre otstarb. Selle asemel, et suusataldu määrada, oli mees tõmmanud määrega üle kummid, millele toetub jalg suusal.

ÜENÜTO amatöörid Tartus.

27. jaan. oli Tartu Kalevil tänava esimese võistlusena välismeeskonnaga kohtamine ÜENÜTO-ga. Viimasel on kena meeskond noortest mängijatest ja nüüd püütses see B klassi kuuluv „11“ hea võidu Tartu Kalevi A klassi kuuluva meeskonnaga üle. Esimesel poolajal juhtis ÜENÜTO 1:0, kuid teisel viisid tartlased seisu endi heaks 4:1-le. Tartlaste väravaht Pool muutus juba õige suureliseks ja uisutas keskväljale. ÜENÜTO paigutas mehi ümber ja läks võimsale spurdile, millega saavutas 5 väravat ja kindlustas enesele võidu lõpuseisuga 6:4. Sellega tegi ÜENÜTO tartlastele peaaegu samase üllatuse kui Sport päev varemalt Riias lätlastele.

Vahekohtunik võistlusel oli B. Leetsi. Väravateks olid Tartus ainult võrkudeta raamid. Selle tõttu on ÜENÜTO kahjuks väravaks võidud lugeda ka üks küljelt läbi värava löödud pall.

ÜENÜTO-l on lootusi tänava võita B klassi esivõistlused ja pääseda A klassi, kus nad meeskonna kooshoidmisel peaks figureerima korraliku üksusena.

Pealkirjas on ÜENÜTO mängijaid amatööridena rõhutatud selle tõttu, et mehed said Tartult poole sõidukuludest, kuna muu osa mängijad kandsid oma taskutest.

Korvpalli rahvusmeeskonna Riia matkalt.

Eesti ja Läti rahvusmeeskond. Seisavad vasakult: Liberts, Timtschenko, Aire, Ratnik, Plorinsch, Altosaar, Jurcins, Parbo, Samtinsch, Eesti esindaja Mast ja Läti esindaja Plume. Istuvad: Noon, Klöscheiko, Lidmanis, Vikat, Pumpurs, Budsius, Augusts.

26. jaan. tuli Riias pidamisele järjekorraline Eesti-Läti maavõistlus korvpallis. Seni oli peetud viis maavõistlust, millest Eesti oli võitnud kolm ja Läti kaks. Senised maavõistlused olid olnud alati enam-vähem tasavägised, mille tõttu mõlemalt poolt oodati maavõistluse tulemust kaunis aukartlikult.

Eesti käsipalliliit korraldas rahvusmeeskonna kindlaks määramiseks mitu katsevõistlust, mille tulemuste järgi lõpulikult koostatud korvpalli rahvusmeeskond asus läinud reedel teele Riiga, kus laupäeva õhtul maavõistlus peeti. Väljavaated maavõistlusele ei olnud kõige paremad, kuna kahe hea mängija — Klöscheiko (noor.) ja Lindpere haiguse tõttu ei saanud Eesti esitada oma parimat koosseisu. Meeskonda juhtis sel sõjakäigul Riiga käsipalliliidu abimees R. Mast.

Riias asuti korterisse võõrastemajja „Frankfurt am Main“, mille omanikuks eestlane Vares. Maavõistlus pidi peetama Konzentra saalis, kus lätlased pidid eestlastele muretsema võimaluse laupäeva hommikul harjutada. Saali minnes selgus, et see on kellegi ärimehe omandus, kes seda üürib välja võimalustundideks, tennisemänguks jne. Kohal selgus, et sel ajal oligi saal üüritud välja kellelegi härrale. Lätlased ei liigutanud aga sõrmei harjutusvõimaluse muretsemiseks, vaid tähendasid ainult, et saal on harjutamiseks vaba kella neljaks (ja maavõistlus tuli pidamisele kell 6!). Õnneks saadi siiski selle härraga kokkulepe ja mehed asusid harjutama. Saali kohta tuleb märkida, et meie mängijad ei ole sarnast viletsat ja madalat saali veel näinud. Laes olid mingisugused talad, mille tõttu saalis õige korvpallimängimine täiesti võimatu. Isegi tsentrist oli võimatu nende talade tõttu kõrgeid kaugeviskeid teha, rääkimata kaitsjate kaugevisketest, mis selles olukorras täiesti võimatud.

Maavõistluse kohta jutustab Eesti meeskonna juht R. Mast:

Enne kella 6 olime juba Konzentra saalis, kus mehed sviitrites veel harjutusviskeid tegid. Siis lahkusid meie mehed saalist ja tulid punkt kell 6 hünni helide saatel uuesti saali. Natuke hiljem tuli saali Läti rahvusmeeskond oma hünni helide saatel. Meeskondade kaptenid Altosaar (Eesti) ja Jurcins (Läti) esitelevad end kohtunikule. Loosimise tulemusena valivad lätlased mänguvälja poole. Vahekohtunik Liebertsi (Läti) algvileks rivistuvad meeskonnad järgmiselt:

Läti:	J. Augusts	Pumpurs
	Aire	Jurcins
Eesti:	Parbo	Altosaar
	(Kalev)	(Kalev)
	Noony	Klöscheiko (van.)
	(NMKÜ)	(Russ)
		Lindmanis
		Ratnik
		(NMKÜ)

Meeskondade rivistumise järgi tervitab Eesti meeskonda Läti korvpalliliidu esimees Plume, andes mälestustähena eestlastele kirjutusbloki hõbeplaadiga. Temale vastab Eesti käsipalliliidu abiesimees Mast, ulatades lätlastele hõbekarika. Publik aplodeerib, keda oli maavõistlusel umbes paarisaja inimese ümber.

Kohe algvile järgi teeb Läti tsender Jurcins läbimurde ja Läti juhib 2:0. Mäng muutub seejärgi vahelduvamaks ja Altosaar viskab esimese korvi eestlaste heaks.

Veel üks viske õnnestub ja Eesti juhib 4:2. Siis tuleb 4:4 ja selle järgi kolm korvi Eesti heaks. Seis 8:4. Lätlased teevad vahemaa ta-a 12:10, kuid Eesti läheb uuesti ette 16:12. Siis tuleb viik 16:16 ja ajamärkjate vile on juba kõlanud, kui Parbo korvi peale viskab, vahekohtuniku vile ajal on pall juba õhus ja poolaja tulemuseks on Eesti võit 18:16.

Esimesel poolajal sünnib kohtuniku ja abi-kohtuniku vahel intsident, kuna kohtunik abi-kohtuniku otsust, tehnilise vea eest karistuskett anda, ei tunnusta, ja palli keskelt lahti heidab. Selle järeldusel ei ilmu abikohtunik teisel poolajal refereerima ja kohtunik Liebertsil tuleb lõpuni üksinda juhtida.

Teist poolaega alustavad lätlased maruhooga. Publik läheb tuliseks ja meie meeskond kaotab pea. Ka kahekordne time-out ei aita. Lätlased saavutavad järjesti haruldaselt mängiva edurivi läbi 16 punkti ja Läti juhib juba 32:18. Alles siis tuleb esimene korv eestlaste heaks. Lätlased vastavad sellele uue korviga ja siis tuleb kolm korvi Eesti heaks. Seis on Läti heaks. 34:26. Eestlased saavutavad veel ühe korvi, kuid selle järgi teevad lätlased veel 3 korvi ja Eesti on maavõistluse kaotanud tagajärgjega 28:41. Kuigi esimene poolaeg oli Eesti heaks 18:16, võitsid lätlased teise poolaja tagajärgjega 10:25.

Läti rahvusmeeskonna paremaks liiniks oli edurivi, kus eriti hiilgas Jurcins oma haakvisketega, mida meie meeskond nägi esimest korda ja mida oli kaitses raske takistada.

Eesti meeskonnas mängis Altosaar hästi, kuid hoidis liiga taha, kuna ta pealetungides oleks ehk rohkem kasu toonud. Visketel polnud viga. Parbo mängis ka hästi, kuid tal ebaõnnestus haruldaselt suur protsent viskeid, kuigi ta kõige enam punkte saavutas. Mees oli lõpul seetõttu üsna õnnetu. Ratnik oli kokkumängus

väga hea. Sagedasti tõi ta kaitses palli Läti korvi alla ja andis siis söödu Parbole või Altosaarele, millest sagedasti punkte saavutati. Kaitses olid Klöscheiko ja Noony rahuldavad. Siin tundus-aga takistusena meie meeste lühike kasv, sest lätlased näppasid pooleksvisketel enamasti ikka palli endale.

Korvpalli tasapind asub nii Lätlil kui Eestil praegu ühel kõrgusel, kuigi mõlemad mänguviisid suuresti erinevad. Lätlased harrastavad pealetormamis- ja rinnaga läbisurumismängu (kick and rush!), kuna eestlastel on hiilgav kokkumäng ja kombineerimine. Mängu tagajärg ei vasta kaugeltki mängu käigule, kuna meie mehed ei oska igatahes „Hobusetallis“ (nii ristisid spordi jääpallimängijad Konzentra saali) mängida. Oleks mäng peetud Tallinnas või vähemalt mõnes saalis, mida võib käsipallisaaliks lugeda, oleks tulemuseks olnud Eesti võit kui mitte sama suure, siis vähemalt suurema korvide vahekorraga.

Maavõistlusel saavutasid punkte lätlastest Jurcins — 18, Aire — 12 ja Lidmanis — 11. Eesti punktimehed olid Parbo — 9, Altosaar — 8, Klöscheiko — 4, Ratnik — 3, Timtschenko ja Vikat kumbki 2. Huvitav on asjaolu, et Läti kaitsjad ei saavutanud ühtki punkti.

Foule tegid lätlased 13 (poolajal 11) ja eestlased 8 (poolajal 7). Juba esimesel poolajal tegi Läti kaitsja Augusts neli viga, mille tõttu mängust lahkus. Meie meeskonnas ei tulnud ühelgi mängijal vigade pärast lahkuda.

Pühapäeval peeti linnavõistlus Tallinn-Riia. Kohtunikuks oli seekord lätlane Grasis, abi-kohtunikuks lätlane Lieberts. Meeskonnad tulid väljale järgmistes koosseisudes:

Tallinn: Vikat—Altosaar—Ratnik—Noony—Klöscheiko.

Riia: Grapmanis—Jurcins—Schadeiko—P. Augusts—Samtinsch.

Mäng oli täielikult maavõistluse koopia. Algusest peale oli Tallinn ülekaalus ja juhtis 8:0, kui lätlased alles saavutasid esimese korvi. Kuna lätlastel mäng ei sobinud, vahetasid nad poolaja keskel — 11. min., koosseisu ja tõid mnägu maavõistluse koosseisu, välja arvatud Samtinsch. Poolaja tulemuseks oli Tallinna ülekaalukas võit 25:12. Teise poolaja alul oli seis 27:12, kuid seejärgi läks mäng lätlastele. 8. min. sai Ratnik vigastada ja tema asemele tuli Timtschenko. Lätlased saavutasid järgimööda 17 punkti ja juhtisid poolaja keskel 29:27. Siis tuli seisak 29:29. Järgnes uuesti Läti press, mille tulemuseks oli 9 punkti. Viimase korvi tegid eestlased ja linnavõistlus lõppes Riia võiduga 38:31 (12:15).

Linnavõistlusel oli paremaks meheks Vikat, kes mängis kaugelt üle oma hariliku vormi. Teine hea mängija oli veel Ratnik, kes pidi aga kahjuks jalavigastuse tõttu jääma suurema osa teisest poolajast mängust eemale. Oleks ta lõpuni mänginud, oleks Tallinna võit kindel olnud. Altosaar langes teisel poolajal oma vormis. Kaitses olid Klöscheiko ja Noony sama head kui maavõistlusel. Ka sel võistlusel oli silmapaistev mänguviiside erinevus — lätlased pressisid rinnaga läbi, kuna meie omad kombineerisid.

Punkte saavutasid: Altosaar — 10, Vikat — 9, Ratnik — 7, Klöscheiko — 4 ja Noony — 1. Lätlastest viskasid: Lidmanis — 16, Jurcins — 13, Aires — 6 ja Plorinsch — 3 punkti. Vigade vahekord oli Eesti heaks 6:9 (3:6). Linnavõistlusel tegid kohtunikud mitmel puhul eestlastele ülekohut.

Tagasisõidul peeti Valgas veel linnavõistlus Tallinn-Valga nii võrk- kui korvpallis. Võrkpallis kõlas Tallinna võit, kes mängis koosseisus Tamm—Vikat—Altosaar—Parbo—Margeviitch—Umverk (Tamm, Margeviitch ja Umverk olid selleks linnavõistluseks esmaspäevaks Valka vastu sõitnud), 15:11 ja 15:7. Korvpallis võitis Tallinn Valga tagajärgjega 53:22 (24:5). Mehed olid pikast reisist kaunis väsinud, mis ei jäänud tagajärgedele mõjumata. Valga mängijatest paistis silma Viiding, kes on käsipallis lootusrikas tulevikumees. Tallinna jõudis rahvusmeeskond tagasi teisipäeva hommikul.

— Jalgpalli maailmameistervõistlused Itaaliale? Teatel Milanost on Itaalia jalgpalliliit peenusteni valmistanud kava 1930. a. peetavate jalgpalli maailmameistri võistluste kohta. Ka rahalist küljest pakub Itaalia liit häid tagatiseid. Peetakse tõenäoliseks, et maikuu Madridis peetav FJFA kongress annab maailmameistri võistlused Itaalia korraldusse.

— 50 km rahvusvah. suusajooksu, mille St. Moritzas korraldas sealne Skiclub Alpina oma 30-a. juubeli puhul, võitis M. Lappalainen, Soome, 5.21.27; teine oli Bussmann, Schweits, 5.24.05; kolmas Kunz, Schweits, 5.36.50.

— Rootsi-Norra poksi maavõistlus, järjekorralt seitsmes, peeti Stokholmis. Võitis Rootsi 5:3.

O.-ü. „Esto“
Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02

TALIHO OAJAKS

kõige täielikum ladu kodu- ja välismaa sporditarbeid — suuski, liuraudu, kelke, sviit-reid ja muud.

Parimad ping-pongi seaded, võimlemise ja raskejõustiku abinõud.

KODU- JA VÄLISMAA SPORDIKIRJANDUS.

Spordi ja LSB-Wanderersi koondus Riias enne võistlust, millel Eesti meister v.-s. Sport võitis Läti koonduse 5:3.

Talispordi päevi Pühajärvel.

21. jaan. talihommikul rühkis Tartu jaama eriskummaline seltskond suurtes suusa tanksaabastes, treeningdressis, suusad ja uisud kaenlas. Need olid kehal. kasv. instituudi üliõpilased, kes ruttasid nädalaks kaunile Pühajärvele suusatama.

Palupera jaamast venis suusatajate hanirida varsti kilomeetri pikkuseks, eesotsas meistrid Möttus, Veborn, Lest, Talpak, Jõgi, Loodla.

Kuivalge õhtuhämaruses hõbedase lume sahesedes jõudisime Pühajärve Turistide Kodusse, kus oli pärast päevast retka soe ja sõbralik olemine.

Toitmine ja korter olid head. Turistide Kodu pidaja abielupaar Larka (kindr. Larka vend) ja teenijad olid väga vastutulelikud, mille eest neile siin kohal suurim sportlik tänu.

Õppejõududest olid prl. E. Hindberg, E. Rosenblatt ja A. Kalamees ja 42 üliõpil. kohal. Meistritele korraldati eritreening, kes näitasid ka suurt agarust, tehes päevas 30—60 km. matke. Peale matka oli võimalus Kolga talu saunas kõvat leili võtta, mis asendas massaashi.

Matkad Otepää mägisel maal näitasid esimest korda, milliseid häid talispordi võimalusi see meie kodumaa kaunimaid kohta pakub. Kui sageli pole me imestanud St. Moritzi, Alpide, Schwarzwaldi mägede talve ilu, kuid samas oleme unustanud oma kodumaa kuppelmägisel Pühajärve ümbruse. Oma kuppelmägedega, vahelduvate orgudega, mis kaetud 0,5 m paksuse lumega, on ta nagu loodud kauniks suusatamise murdmaastikuks. Murdmaa suusatamist tuleb pidada aga selle spordiharu ideaalsemaks vormiks, millist arvamist poldas ka k. k. i. E. Idla, kes külastas neil päevil Otepääd ja instituutlasi. Võrratult mitmekülgsed võtted, igasugused poognad ja kaared, mäkkeronimised ja hüpped, käärid ja treppkäigud, mäest alla sügavasse orgu kihutamine lume tagant tuisates, on midagi, mida peab ise tundma, läbi elama, et seda mõista. Maastik on küll raske, vastupidavust nõudev, kuid loodusnaudingute tõttu märkamatu, ainult õhtul tunded, kuis kogu keha valdav magus väsimus sängitab sügavasse unne.

Suusatajal on siin võimatu „vantsida“, nagu lagedal maal, vaid mäest allakihutamised läbi pöösaste ja puie nõuavad kokkuvõttu, tähelepanu koondamist, osavust. Siseorganid rakenduvad siin eeskujulikult töösse. Millist tähsat tööd teevad näiteks öla- ja rinnalihased keppide abil makke ronides! Nii on siin suusatamine arendav, distsiplineeriv nii vaimliselt kui kehaliselt.

Maastiku ilme tõttu tuleks sõjaväe ja kaitseväe suusatamise esivõistlused tulevikus tingimata pidada Otepää, kui Pühajärve loss elamis- kõlbuliseks korraldatakse. Ajahammas on teda nii hävitanud, et kordaseadmine läheb maksma 4—5 milj. senti. Selle eest võib ta aga kordaseadmisel julgesti 200 turistile, sõdurile, kaitse-

liitlasele ulualust anda. Ka Turistide Kodu võib lubada ruumi 30—40 inimesele. Praegu ootab Turistide Kodu külastajaid. Kahju oleks, kui haridusminist. summadest korraldatud kodu seisaks tarvitamata. Meil on Tallinnas asutatud Suusaklubi, sarnaseid võib olla tekib mujalgi. Need klubid ja suusatajad üldse peaks väljasõite korraldades pilgud Pühajärvele suundama. Keh. kasv. instituut omalt poolt kavatses veel mitmeid väljasõite enne kevadet 2—3 päevaks.

Oli juhus heita pilku Otepää alevi 3000 elanikuga seltskondlikku ja sportlikku ellu, mis oli suuresti üllatav: Otepää omab energilisi tegelasi eesotsas prov. Jensoniga, kes on paljude seltskondlike org-ide juht, vaimline aju. Rahva huvi päevaküsimuste vastu on üllatavalt suur, iseäranis oli seda märgata spordi suhtes. Tõeliselt elaski Otepää kogu nädala sporditähel all: instituudi suusatamine, mis lõppes 27. jaan. suusatamise demonstratsiooniga ajaloolise linnamäe juures, mis meelitas üle 600-pealise vaatajakoguga üle 12° külma peale vaatamata välja. Demonstratsiooni jälgis rahvas kogu tunni aja. Nädala keskel korraldasid instituudi õppejõud spordi propaganda õhtu kohalikus gümnaasiumis, mis meelitas kogu algkooli- ja gümnaasiumi-õpilased välja. A. Kalamees selgitas oma kõnes sportimise põhimõtteid ja tarbeid valguspiltide kaasabil. E. Rosenblatt andis ülevaate suusatüüpidest ja suusaspordist. Ühel õhtupoolel võtsime kaasa gümnaasiumi-õpilasi, kel olid suusad, andes tarvilisi oskusi noorile.

Lisaks pidasid veel gümna. ja instituudi meeskonnad ja naiskonnad võrkpalli võistlusi, mis oli tulemusilt üllatavad: gümna. meeskond ja naised võitsid instituutlasi. Revanschil suutsid inst. naised kaotuse tasa teha, kuid Otepää meeskond jäi võitmatuks. Gümna. mängis tõeliselt suurepäraselt. Sporti on õpilased omal käel harrastanud ja arendanud, iseäranis pallimänge.

K. k. i. E. Idla korraldusel andsid kaks naisinstituutlast A. Klamm ja Kont rütmilise võimlemise kursust gümna. saalis. Soovijaid oli küllalt, nimelt 90, kursusele võis võtta ainult 30. Instituutlane Palgi korraldas spordikursuse meesõpilastele, millest samuti oli elav osavõtt. E. Idla pidas rahvale kohalikus tuletõrje saalis sportliku loengu, demonstreerides prl. A. Klammiga kaasabil 500-pealise saalitäie ees moodsat võimlemist.

27. jaan. külastasid Otepää külalised Tartust ja Tallinnast. Prof. H. Koppel soovis kõigile jõudu sini-must-valge lipu au sees hoidmiseks, mis esimest korda on levinud vabas õhus just Pühajärvel. Prov. Jenson märkis, et ülikool püüab luua ja hoida sidet rahvaga, mida tõendab ilmekalt instituudi spordinädal. Nädala tegevust kokku võttes, peab seda kordalainuks lugema.

Kiiruisutuse esivõistlused.

Norra esivõistlused kiiruisutamises peeti 26. ja 27. jaan. Lillehammeris. Võistlustest osavõitjaid oli 17. Tagajärjed: 500 m: 1. Nygren 44,5; 2. Ballangrud 44,7; 3. Sjölhagen 45,0; 4. Evensen 45,1; 5. Larsen 45,2; 6. Staksrud 45,4. — 1500 m: 1. Ballangrud 2.25,4; 2. Staksrud 2.25,8; 3. Andersen 2.29,2; 4. Evensen 2.29,6. — 5000 m: 1. Ballangrud 8.38,9; 2. Staksrud 8.44,7; 3. Evensen 8.57; 4. Carlsen 9.00,5. — 10000 m: 1. Ballangrud 18,07; 2. Staksrud 18,08,1; 3. Carlsen 18,31; 4. Evensen 18,43,2. Meistriks tuli Ivar Ballangrud. Teiseks Staksrud. Ballangrudi võit oli oodatud, kuid noore Staksrudi saavutus tuli üllatusena.

Soome esivõistlused kiiruisutamises peeti 26. ja 27. jaan. Kuopios. Võistluste esimesel päeval oli 10 kr. külma ja puhus vali tuul. Olud ei olnud paremad ka teisel päeval. Selle tõttu ei ulatunud tagajärjed üle keskmiste. Osavõitjaid oli 14.

Tagajärjed: 500 m: 1. I. Friman 47,0; 2. I. Korpela 48,1; 3. Backman 48,3; 4. V. Eerola 48,5. 11 meest alla 50 sek.

1500 m: 1. B. Backman 2.31,5; 2. O. Blomqvist 2,33; 3. V. Eerola 2,33,6; 4. L. Lindell 2,33,8. 12 meest alla 2,40.

5000 m: 1. O. Blomqvist 9,02; 2. B. Backman 9,16,4; 3. V. Eerola 9,18,3; 4. L. Lindell 9,21,8. 12 meest alla 10 min.

10000 m: 1. O. Blomqvist 18,34,5; 2. B. Backman 19,05,5; L. Lindell 19,43,0; 4. V. Eerola 19,53,3.

Lõputagajärjed: 1. O. Blomqvist 210,425 p., Soome meister; 2. B. Backman 211,715 p.; 3. V. Eerola 215,195 p.; 4. V. Bergström 216,168 p.; 5. L. Lindell 216,196 p.; 6. A. Jokinen 218,098 p.

Kiiruisutamise esivõistlused noortele peeti Hämeenlinnas. Meistriks tuli Jorma Ruissalo, Tampere. Paremad tagajärjed olid: 500 m: 1. Ruissalo 48,9; 2. Bergholm 49,2; 3. Sundén 49,6. — 5000 m: 1. Ruissalo 9,37,4; 2. Ekman 9,46,4; 3. A. Skutnabb 9,53,2.

Rootsi kiiruisutuse esivõistlustel Stokholmis võitis 500 m R. Nilsson 48,3; 1500 m G. Andersson 2,35,2; 5000 m G. Andersson 9,25,6 ja 10000 m G. Andersson 19,09,5.

Saksa kiiruisutuse esivõistlustel Titiseel võitis Vollstedt Altona. Tagajärjed: 500 m Sandner 52,6. Vollstedt viies 54,2; 1500 m Müller 2,45. Vollstedt kolmas 2,47,8; 5000 m Vollstedt 9,35,6; 10000 m Vollstedt 19,31,4 (uus Saksa rekord). Samas peetud rahvusvah. võistlustel võitis Polacek, Austria, 500 m 50,6 ja 5000 m 9,15,1.

SPORDIÄRI RESEV-RESEL

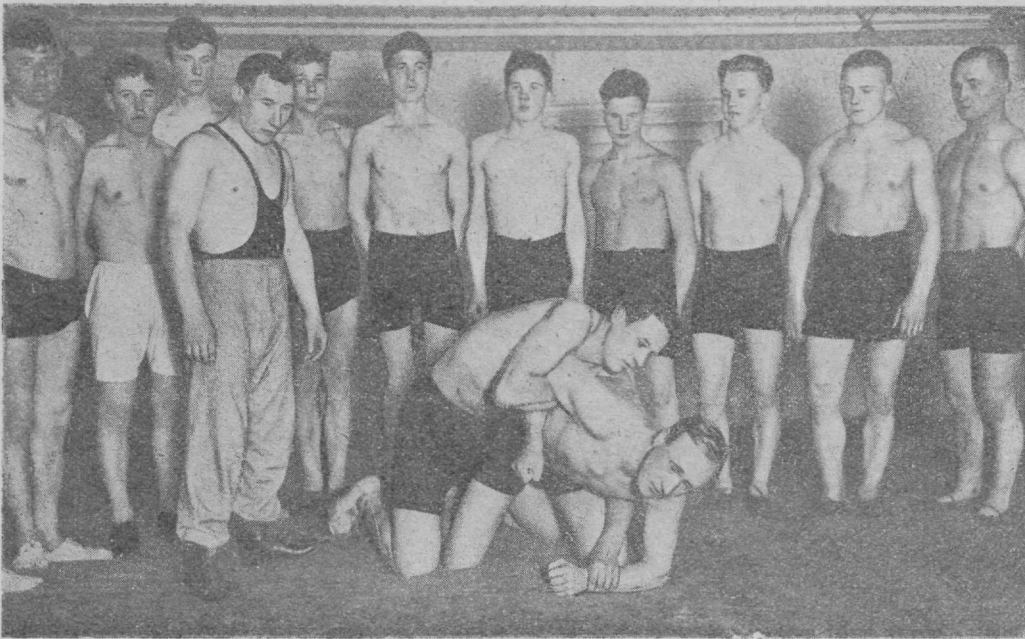
TALLINN, TOOMPUIESTEE 19, TELEF. 20-19.

SOOVITAB

J. L. OMA VALMISTATUD SPORDI- JA VÕIMLEMISE ABINÕUSID.

Noorte esivõistlused maadluses.

Juurekasv on vägev.

Olympiavõitja O. Käpp (pildil pikkades pükstes) juhatab noorte maadluskursuseid Kalevis.

Möödunud laupäevast kunj esmaspäevani korraldati Kalevis noorte esivõistlused prantsusmaadluses, millest võttis osa 62 meest. Nende omavaheline konkurent pakkus 102 pinevat paari.

Maadlejate juurekasvu suhtes on meil olnud tänava haruldaselt viljakas aasta. Võrdlemisi tüsedaid jõude on tõusnud meil juure otse imestamisväärset rohkesti. Kui nüüd need mehed kõik, keda võis näha nim. esivõistlustel, püsiksid 3—4 aastat süstemaatlikus treeningus ja omaksid sagedasti võistlusvõimalusi, ei oleksid päris põhjusetud meie unistused rahvuste vahelises konkurentsis tõusta maailmas esikohale.

Käesolevatel noorte võistlustel domineerisid veel mehed, kes juba mõnda aas-

at ilma auhindade võitmiseta on esinenud avalikkudel võistlustel, kuid paljud esimese aasta harjutajad olid neile õige kardetavad vastased.

Võistluste tagajärjed olid järgmised:
Kärbeskaal — 1. Arro, Sport; 2. Schiffer, Kalev; 3. Jürkson, Sindi Kalju.

Sulgkaal — 1. Urm, Tartu Kalev; 2. Kabanov, Kalev; 3. Preimuth, Sport.

Kergekaal — 1. Ole, Sport; 2. Laane, Tartu Kalev; 3. Valter, Kalev.

Keskkaal — 1. Porosson, 2. Karjaveski, 3. Tõnts — kõik Sport.

Poolraskekaal — 1. Maripuu, Sport; 2. Neo, Sport; 3. Kiitmann, Kalev.

Raskekaal — 1. Luiga, Kalev; 2. Palm, Kalev; 3. Prass, Sport.

ja üldise keskpärasuse juures suudab ta ka vahekordadele vastavalt märkida 3:1. Võitu kuulutavad väravad tulid Freibergilt 53. ja 81. minutil.

Behrsing (Spordi omaaegne kuulus „Poja“) ei ole kaua aega matsche refereeerinud, oli otsustes kindlusetu, kuid patustas vist võrdset mõlema poole vastu.

Ed. Möllerson'i raudvoodi- ja traatvõrgu tehas.

Tallinn, Kõne-tr. 26-70.

Soovitab oma te'ases valmistatud kuulsaid raud-, ovaal- ja teisi voodeid.

Peale selle valmistatakse traatvõrke murutõnise väljade, rohuaedade jaoks ja igasugu muuks otstarbeks.

— Lahti-Helsingi suusavõistluse võitis Lahti 30 punktiga Helsingi 67 vastu. 20 km võitis A. Knuuttilla, Lahti, 1.22.23; teine oli Tapani Niku, L., 1.27.10. Kombineeritud suusatus läks A. Ilvosele, L., ja suusahüpped Paavo Nuotiole, Lahti.

— Kesk-Soome suusa esivõistlustel olid parimad tagajärjed: 20 km Adiel Paananen 1.25.08; 10 km vanematele J. Harju 46.03; 10 km 18—21-aastastele H. Mäkelä 46.43; 10 km alla 18-aast. V. Harju 46.19; 5 km naistele: Olga Savonen 24.35, Osavõtjaid oli 60.

V. a.

hrad!

Käesolevaga teatan, et

E. jalgpalliliidu korraline aastakoosolek

peetakse 17. veebruaril 1929. a. kell ½11 homm. liidu ruumes, Vene tän. 11-a—10, alljärgneva päevakorraga:

1. Koosoleku juhatuse valimine.
2. Mandaatkomisjoni valimine.
3. Eelmise asemikkudekogu protokoll kinnitamine.
4. Liidu 1928. a. tegevuse aruanded.
5. Liidu liikmemaksu kindlaksmääramine.
6. Liidu 1929. a. eelarve ja tegevuskava.
7. Euroopa esivõistlustest osavõtmine ja sellega ühenduses olev ettevalmistus.
8. Laenude tegemiseks juhatusele loandamine.
9. Määruste muutmine ja täiendamine.
10. Liidu põhikirja muutmine ja täiendamine.
11. Valimised põhikirja järele.
12. Asemikkude valimine keskliitu.
13. Vahekohtunikkude kandidaatide kinnitamine kohtunikkudeks.
14. Järgmise korralise asemikkudekogu koosoleku koha kindlaksmääramine.
15. Kohal algatatud küsimused.

Asemikke palutakse varustuda liidu põhikirjas nõuetavas korras kirjalikkude volitustega, vastasel korral pole asemikul koosolekul hääleõigust.

Kui väljakuulutatud koosoleku alguseks põhikirjas nõuetav arv liikmeid kokku pole tulnud, peetakse samas järgmine koosolek, mis ilmunud liikmete arvule vaatamata on otsusevõimeline.

Liidu esimees A Mänd.

Sekretär A. Silber.

— Helsingi-Viiburi jääpalli linnavõistlus, mis peeti Helsingis, ja andis tagajärjeks 2:2 (1:1). Alul olid ülekaalus viiburlased, kuid esimese värava tegi Helsingi. Selle tasus Viiburi poolaja lõpuminutit. Teine poolaeg algas Helsingi pealetungi ja väravaga, millele hiljem samaga vastas Viiburi. Üldiselt jättis parema meeskonna mulje Viiburi, kuna eriti Helsingil oli nõrgavõitu edurivi. Hilgav mängija oli Helsingi tsentrhalf Kaplan, keda soomlased võrdlevad oma suursportlastega individuaalvõistluste aladelt.

— Ping-pong Tartus. Ping-pongi sissesead on muretsenud Tartu Kalev. Seltsi esivõistlused võitis Mällo, teine Kink, kolmas Ind.

Talviseks hooajaks:

Suuski, kelke, liuraudu igat seltsi, tõukekelke, jääpalli keppe ja palle, suusid, suusa ja hokey seapaid, villas. sviitreid, müste, kindaid, Ping-pongi mängu ja

kõiksugu sporditarbeid

soovitab mõõdukate hindadega

Kaubamaja «Sport»

Ta.linn. Narva m. 19 Kõne-tr. 23-00

Margikorrajatele (filatelistidele)

suur valik kõigi maade marke. Müük üksikult ja kogudes.

Kalev esivõistlustest väljas.

Hokiklubi—Kalev 3:1.

Eesti jääpalli-esivõistlused algasid pühapäeval Kalevi ja Hokiklubi mänguga. Kalev, kelle sisemine distsipliin ja ettevalmistus võistlustele jätab soovida, esines seekord ka gripi läbi nõrgestunud koosseisus. Klubi oli Gerretzi vigastuse tõttu sunnitud osa ajast mängima reservväravahiga. Koosseisud nägid välja:

Kalev: Rauk; Lossman - Sarv; Lasn - Kull - Koort; Estam - Jõers 2. - Koovit - Kipp - Ruul.

Hokiklubi: Gerretz (Niemann); Pinkovski - Sauer; Kleinberg - Tomingas - Randmer; Triumph - Sprantzmänn - Ellmann - Freiberg - Niemann (Sostar). Vahekohtunik Behrsing.

Kalev, kes püüab võtta asja üleolevalt, ei saa aga panna ennast kuidagi tarvilisel määral maksma ja ohjad kipuvad koonsuma vägisi klubi pihku. 18. min. saavutab Kalev küll Estami kaugelöögist 1:0, kuid mõni minut hiljem märgib Triumph tasuvärava.

Kui esimene poolaeg möödus veel enam-vähem ühejõulisena, paneb teisel klubi maksma oma vaidlemata paremuse. Kalevil on teadagi schansse, kuid klubil on neid võidu saavutamiseks tunduvat enam

Spordiseltside suhtumine keskorganisatsioonidesse

E. Spordilehe eelviimases numbris puudutatakse eriliitide ja spordiseltside ülesandeid võistlusspordi edendamisel. Juhtisin tähelepanu neile puudustele, mis sel alal silma torkavad ja takistavad edu. Käesolevas kirjutuses puudutan küsimust, kuidas tuleb spordiseltsidel suhtuda keskorganisatsioonidesse, et nende ülesanded oleksid teostatavad otstarbekohaselt ja edukalt. Selle küsimuse käsitlemisel tuleb loomulikult arvestada ka a s t e g u r i t e g a, millel on asjale otsekohane mõju. Nendeks teguriteks on meie spordiliikumise praegune üldtasapind, meie spordiseltside iseloom, meie riigi suurus, spordiseltside võrgu tihedus, sportlaste arv, tegelaste teadmiste tasapind ja majanduslikud võimalused.

Praeguse korra juures astuvad seltsid otsekoheselt eriliitidesse. Viimased on omakorda ühinenud ja moodustavad keskliidu. Jälgides eriliitide ja keskliidu senist tegevust, näeme, et viimaste ülesanded ja tegevuse piirid ei ole küllaldaselt selged. Nendest nii üks kui teine organisatsioon teeb tegemist spordi tehniliste küsimustega. Selle juures on paiguti täiesti unustatud üldise tähtsusega küsimus, milleks on suuna andmine spordi üldliikumisele, või teisiti nimetatult spordipoliitika.

Eriliitide tegevus peab piirduma ainult spordi tehniliste küsimustega, mis on esimesi aluseid liitude reorganiseerimisel. Eriliitide ülesanne on liidule alluvate alade edendamine ja õitseleviimine, olles selle juures tähendatud alade juhtiv organ. Praegune Eesti spordi keskliit selle vastu peaks reorganiseerimise läbiviimisel kujunema üleriiklikuks koonduseks, kes edendab ja arendab Eesti spordiliikumist üldiselt. Koondus oleks kõrgem autoriteet küsimustes, mis puutuvad Eesti spordiorganisatsiooni kui tervikut ja selle juhtimist.

Arvesse võttes meie spordiliikumise praegust kuju ja sellest tingitud puudusi, näeksin mina Eesti spordiorganisatsioonide suhtumist järgmiselt:

Spordiliikumist edendavad ja juhivad seltsid, spordiorganisatsioonide koondus ja eriliidud. Spordiseltsid tegutsevad meil suures enamikus mitmel alal. Eriseltse on meil ainult üksikuid, mille tõttu pean sobivamaks, et seltsid astuksid otsekohe spordiorganisatsioonide koonduse liikmeks. Eriliitidesse kuuluksid seltsid selle kava järele spordiorganisatsioonide koonduse kaudu, mille juures aluseks võetakse seltsi poolt harrastatavat alad.

Sel viisil kujuneks olukord järgmiseks: Spordi harrastav selts suhtub üldkõrvalduses spordiorganisatsioonide koondusesse ja oma ala tehnilistes küsimustes eriliitidesse. Tegelikult sünniks selle põhimõtte teostamine nii, et tegutsev spordiselts avaldab soovi astumiseks koondusesse ja võetakse siis vastu selle liikmeks. Juhtumisel, kui selts tegutseb erialadel ja harrastab võistlusspordi, avaldab selts koondusesse astumisel või hiljem soovi ka eriliitidesse astumiseks. Koondus, mille juures asuks üldine spordibüroo, toimetaks seltsi astumist eriliitidesse lihtsas registreerimise korras. Koonduse liikmeks astunud selts võib olla ka ainult koonduse liige üks, mis tähendab, et eriliitidesse astumine ei ole seltsile kohustuslik.

Praegu sünnitab seltsidele, eriti provintsi omadele, raskusi liitidesse astumise ja sportlaste registreerimise kord. Näiteks: selts tegutseb mitmel alal ja peab igasse eriliitu astumisel teema peakoosolekul vastava otsuse, igale eriliidule tasuma liikmemaksu ja täitma mitmesuguseid vormaliteete. Kuna meie seltside tegelased ei ole küllalt vilunud liitude asjaajamisega, siis tekitab see toiming raskusi. Uue korra juures oleks mõjuvaks paremuseks, et jääks ära kogu see keerulikkus.

Uue korra järele teatab selts oma sisseastumisest ainult ühele organisatsioonile — koondusele. Seltsi astumisest koonduse liikmeks saab teada sellest koonduse büroo kaudu iga eriliit, kes seltsi võtab vastu eriliidu passiivse liikmena. Sisseastumise aastal ei ole seltsil eriliidule passiivse liikmena hääleõigust. Selts omandab hääleõiguse eriliidus järgmisel aastal, kui selgub, et selts eriliidule kuuluvat aladel tegutseb, s. t. kui seltsil on võistlejaid ja ta on ise võistlusi korraldanud. Ei avalda selts ühe aasta kestel tegevust, langeb ta eriliidu passiivsete liikmete nimestikust välja.

Sääraselt moodustaksid eriliitid ainult tegevad võistlusspordi harrastavad seltsid. Spordiseltsi tasuks iga aasta liikmemaksu vastavalt re-

gistreeritud sportlaste arvule. Praeguse korra juures maksavad seltsid liikmemaksu liitudele ühetaoliselt, näiteks jalgpalliliidus 5 kr. aastas. See on raskusi sünnitav välkeseltsidele, pealegi kus nendel täita kohustusi ka teistele liitudele. Maksu registreeritud sportlaste kohta tasuks selts oma tegevuse alusel. Võimalik oleks, et seltsid nim. maksu võtaksid oma liikmetelt koos liikmemaksuga. Igal juhul ei tuleks see maks kuigi suur.

Eriliitide tegevust juhiks endiselt asemikudekogude ja juhatus. Iga selts oleks asemikudekogus esindatud ühetaoliselt — igal seltsil üks hää. Muuta tuleb eriliitide praegune kantseleikord, kus juhatus harutab iga vähematki sissetulnud paberit ja registreerimist. Sellega on juhatus praegused igapäevased koosolekud üle koormatud ja tähtsamate üldküsimuste arutamiseks ei jatkugi enam aega. Liidu esimehele ja sekretärile tuleb määrustega anda volitused, mille põhjal jooksev töö, s. t. kirjavahetus ja registratsioon, korraldataks juhatuse koosolekuta ja läheks otsekoheseks täitmiseks büroole. Juhatus koosolekutel tuleksid arutusele ükski üld-

sidel iga maakonna kohta üks hää. Eraldi maakondadest oleks Tallinna ja Tartu linnadel kummalgi üks hää. Koonduse aastakoosolek kinnitab aastategevuse ja rahalise aruande ja eelarve, valib koonduse esimehe, nõukogu ja revisjonikomisjoni, arutab ja otsustab põhimõttelisi küsimusi jne. Nõukogu koosneks esimehest ja 15—20 liikmest, mille juures koonduse esimees oleks ühtlasi nõukogu esimees. Nõukogu valitaks kolmeks aastaks, mille juures iga aasta välja langeks 1/3 ja tuleks ümbervalimisele. Nõukogu astuks kokku 2—3 korda aasta kohta. Nõukogu ülesanneteks oleks esindada spordiorganisatsioonide koondust, otsustada üldorganisatsioonidesse puutuvaid küsimusi, valmistada ettepanekuid asemikudekogule, kindlaks määrata põhialused ja määrad, mis tarvilised ühtlase saavutamiseks üksikute asutuste suhetes.

Nõukogu valib oma koosseisust 5-liikmelise juhatus, kelle ülesandeks on jooksvate ja majanduslikkude asjade juhtimine.

Praeguses keskliidu asemikudekogus on esindatud ainult eriliidud oma esindajatega, keda eriliidud valinud oma aastakoosolekutel. Need esindajad on tihti väljaspoolt seltside ja liidu tegevust, mille tõttu seltsidel ja eriliitidel katkes ühendus keskliiduga. Pealegi olid eriliitide esindajad suuremalt jaolt Tallinnast. Nii ei saanud provintsi kaasa kõneleda üldküsimustes ja osa võtta keskliidu tegevusest. Selle pahe kõrvaldaks uus kord.

Spordiorganisatsioonide koondusesse võiks kuuluda ka kesk- ja kõrgekoolide spordiringid, olles esindatud võrdsel alusel teiste seltsidega. Kaitseväge, kaitseliidu ja politsei spordiklubid oleksid samuti esindatud harilikude seltsidena, kuid eeldusel, et nende põhikirjad on vastuvõetavad. Viimaste keskorganisatsioonide, s. o. kaitseliidu klubide liitu, politsei spordiliitu ja kaitseväge klubide koondust aga ei saa vastu võtta koondusesse. Selleks teevad ülepääsmatuid takistusi rahvusvah. liitude määrad. Pealegi peaksime meie siis järelikult vastu võtma ka ÜENÜ liidu, karskusseltside liidu, tuletõrjajate liidu. NMKÜ liidu jne. Need kõik tähendaksid pealegi riikisid riigis.

Suurtes riikides spordiliikumise määratu arenguga, kus 100.000 ja enam sportlast, on tegevus jaotatud ringkondadesse või maakondadesse. Igal maakonnal on seal oma koondusliit, mis ühenduses üleriikliku eriliiduga. Säärane korraldus on mõeldav suurriigis, kus igas maakonnas 10.000—15.000 sportlast, seltside suure arvuga, mis teeb täieliku juhtimise raskeks üldliidule. Seal on all-liitude, s. o. ringkonnaliitude loomine olnud paratamatult tarviline. Meil on üldse vast 5000—6000 sportlast 60—70 tegevseltsiga ja selle tõttu puudub meil tarvidus ringkonnaliitude järele. Meie tegelaste vähesuse arvu juures raskendaksid need veel seltside tegevust ja oleksid ka üleliigseks majanduslikuks koormaks asjale. Juhtumisel, kui meie liikumine edaspidi tunduvalt laieneks, võiks luua ringkonnaliidud Lõuna-, Põhja- ja Kesk-Eesti tarvis, kuid see on ikkagi maksev ainult edaspidise kohta.

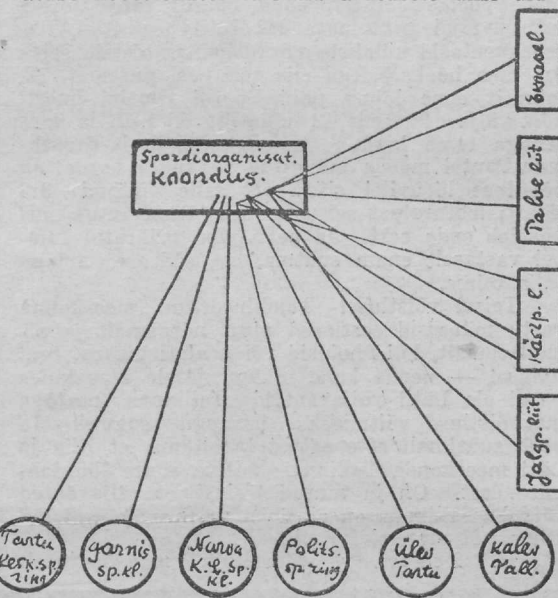
Ühtlase loomiseks meie maakondade seltside tegevuses tuleks siiski luua kohapealse tähtsusega mitteametlikud organisatsioonid, n. n. maakonna spordikomiteed. Nende abil oleks seltsidel võimalik läbi viia ülesandeid, mis läheksid raskeks ühele seltsile. Maak. komiteed võiksid välja töötada ühiseid ettepanekuid ja välja astuda kohapealsete huvide eest. Maak. komiteed astuksid kokku tarviduse järele, keskmiselt võttes 2—3 korda aastas.

Eesti olümpiakomitee jääks vastavalt oma nimetusele Eesti esindajaks olümpiamängudel ja muretseks selle juures ka osavõtu aineline kindlustamise eest. Tegelik ettevalmistus mängudele kuuluks eriliitudele.

Spordiorganisatsioonide koondus peaks oma tegevuseks saama toetust riigilt eelarve korras, millega kindlustataks koonduse regulaarne tegevus. Senine toetus saamine kehakult. sihtkapitali valitsuselt ei ole praegu küllalt kindel. Ei ole tihti teada, kas sealt järgmiseks poolaastaks toetust saab üldse ja kuipalju. Eriliidud peaksid oma toetuse saama spordiorganisatsiooni koonduse kaudu.

Säärane oleks kokkuvõttes spordiorganisatsioonide koonduse kava tema üldjoontes. Ülesandeks jääks peensuste väljatöötamine ja üksikute organisatsioonide kohustuste täpsem kindlaksmääramine.

Joh. Villemson.

Graafiline kujutus spordiseltside suhtumisest keskorganisatsioonidesse.

tähtsusega küsimused ja koosolekute asemel iga nädal oleks küllalt koosolekut kord igas kuus. See korraldus annaks uue lisaparemu: juhatusesse võiks valida isikuid väljaspoolt liidu asupaika, mis oleks kasuks läbikäimisele ja lähemale koostööle maaga.

Edasi koormab liitu igasuguste ringkonnaja esivõistluste korraldamine, mida liidu juhatus oma piiratud koosseisuga harilikult ei suuda läbi viia üksikutele seltsidele võrdse eduga. Liitude korraldada peaks jääma ainult maavõistlustel. Muud võistlused olgu kõik seltside korraldada.

Liitude tegevuses on seni tunda annud tegeleaste puudus ja olemasolevate tegelaste puudulikud teadmised liitude töös ja juhtimises. Võime julgelt öelda, et spordialade tehniliste õpetajate, s. o. instruktorite poolest, saame veel läbi, kuid üldtegelastest, organisatsioonist, on meil puudus. Selle puuduse kõrvaldamiseks on liidud teinud vähe, samuti ei ole tarvitanud kõiki võimalusi selle parandamiseks ka seltsid. Näiteks võiks tuua Ekraveliidu algatust, kus provintsi seltside poole pöörati üleskutsega korraldada kohtunikke ja tegelaste kursusi. Liit oleks tasunud lektori sõidu- ja ülespidamise kulud, kuna kohapealsele organisatsioonile oleks jäänud kursuste korraldus. Päril imelik oli, et seda võimalust kasutas ainult Petseri, kuna teised ei võtnud vaevaks vastatagi ettepanekule. Näib, nagu oleks koha peal asi kohtunikudega korras, kuid ometi peab tunnistama, et mitmete võistluste hea läbiviimine on kannatanud ja kannatab praegugi puudulikkude teadmistega kohtunikude tõttu.

Reorganiseeritud kuju juures peaks spordiorganisatsioonide koonduse tegevust juhtima peakoosolek, nõukogu ja juhatus. Peakoosolek peetakse kord aastas ja sellest võtaksid osa seltsid ja eriliidud oma esindajatega, keda valivad seltside ja liitude peakoosolekud. Igal liidul on koonduse peakoosolekul kolm ja seltsil üks esindaja. Igal liidul on peakoosolekul üks hää ja maakonna selt-

